

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

Porovnanie zistení z komplexných inšpekcií v základných a materských školách

podľa zriaďovateľa

OBSAH

ÚVOD	3
1 MATERSKÉ ŠKOLY	4
1.1 Porovnanie oblasti výchovno-vzdelávacej činnosti	4
1.2 Porovnanie oblasti riadenia školy	6
1.3 Porovnanie oblasti podmienok výchovy a vzdelávania	7
2 ZÁKLADNÉ ŠKOLY	9
2.1 Porovnanie oblasti výchovno-vzdelávacieho procesu	10
2.2 porovnanie oblasti riadenia školy	12
2.3 Porovnanie oblasti podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu	14

Mgr. Anna Holická
PaedDr. Monika Ružeková, PhD.
PaedDr. Ilona Uváčková
Ing. Adriana Vykydalová
Mgr. Alžbeta Štofková Dianovská

© Štátna školská inšpekcia, Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

ÚVOD

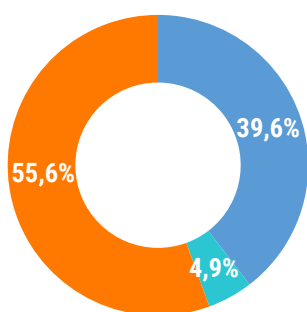
Na základe zistení z komplexnej inšpekcie sa Štátna školská inšpekcia (ŠŠI) zamerala na porovnanie stavu a úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu (resp. výchovno-vzdelávacej činnosti), pedagogického riadenia a podmienok výchovy a vzdelávania v štátnych a súkromných materských a základných školách.

V školskom roku 2022/2023 ŠŠI realizovala komplexnú inšpekciu (KI) v 144 materských školách (MŠ), v 84 základných školách (ZŠ). Z hľadiska zriaďovateľa tvorili štátne MŠ viac ako tretinu a štátne ZŠ viac ako dve tretiny škôl. Súkromné MŠ predstavovali polovicu a súkromné ZŠ tretinu sledovaných škôl (Graf 1).

KI v cirkevných školách bola zo štatistického hľadiska realizovaná na málo významnej vzorke, preto sa pri porovnávaní sledovaných oblastí zameralo na štátne a súkromné školy.

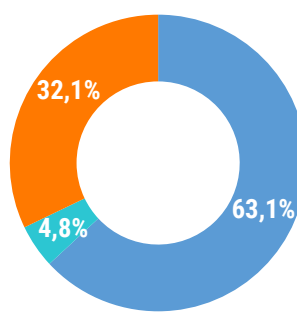
Graf 1 Druhy škôl podľa zriaďovateľov

materské školy

■ štátne školy ■ cirkevné školy ■ súkromné školy

základné školy

■ štátne školy ■ cirkevné školy ■ súkromné školy

V každej z hodnotených oblastí (výchovno-vzdelávací proces/činnosť; riadenie školy; podmienky výchovy a vzdelávania) sa sledoval:

- ⇒ podiel počtu štátnych a súkromných škôl podľa úrovni¹, ktorú školy dosiahli na základe hodnotenia jednotlivých oblastí školskými inšpektormi;
- ⇒ rozdiel v dosiahnutej úrovni jednotlivých kritérií a indikátorov sledovaných v danej oblasti medzi štátnymi a súkromnými školami.

Rozdiely v dosiahnutých úrovniach sledovaných oblastí neboli medzi školami výrazné (menšie ako 8 %). Avšak mierne vyššiu úroveň v ich hodnotení dosiahli štátne školy s výnimkou úrovne riadenia školy a výchovno-vzdelávacieho procesu/činnosti v ZŠ (Tabuľka 1), v ktorých boli lepšie hodnotené súkromné školy.

Tabuľka 1 Prehľad dosiahnutej úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu (resp. činnosti), riadenia škôl a podmienok výchovy a vzdelávania v štátnych a súkromných materských a základných školách

Sledované oblasti	Materské školy			Základné školy		
	štátne	súkromné	rozdiel	štátne	súkromné	rozdiel
výchovno-vzdelávací proces	76,3%	75,0%	1,4%	58,4%	64,8%	-6,4%
riadenie škôl	80,5%	76,2%	4,3%	63,3%	70,6%	-7,3%
podmienky výchovy a vzdelávania	89,4%	86,7%	2,8%	85,1%	84,7%	0,4%

¹ Kategórie úrovni: <100 %; 90 %) veľmi dobrá úroveň; (90 %; 75 %) dobrá úroveň; (75 %; 45 %) priemerná; (45 %; 30 %) málo vyhovujúca úroveň; (30 %; 0 %) nevyhovujúca úroveň

1 MATERSKÉ ŠKOLY

Komplexná inšpekcia bola realizovaná v 144 MŠ, z nich 39,6 % tvorili štátne a 55,6 % súkromné školy (**Tabuľka 2**). ŠŠI vykonala KI v tretine (34,5 %) súkromných MŠ² zaradených do *Siete škôl a školských zariadení v SR*.

Všetky súkromné a väčšina (84,2 %) štátnych MŠ bola s vyučovacím jazykom slovenským. V ostatných štátnych MŠ bol vyučovacím jazykom maďarský s výnimkou jednej, v ktorej sa vyučovalo v slovenskom aj v maďarskom jazyku.

Tabuľka 2 Prehľad o vykonaných komplexných inšpekciách v MŠ

Zriaďovateľ	Počet škôl	Vyučovacím jazyk		
		slovenský	maďarský	slovenský a maďarský
štátne školy	57	48	8	1
súkromné školy	80	80	-	-

Štátne MŠ vzdelávali 8 420 detí, z nich 128 (1,5 %) so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP). Súkromné MŠ poskytovali vzdelanie 3 465 deťom, pričom 74 z nich (2,1%) evidovali ako deti so ŠVVP. Väčšinu detí so ŠVVP (100 % v štátnych a 91,9 % v súkromných školách) tvorili deti so zdravotnými znevýhodnením (ZZ). Deti z marginalizovaných rómskych komunít (7), ktoré zároveň pochádzali zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP), boli evidované v 2 súkromných MŠ. Sledované MŠ neevidovali deti s nadaním.

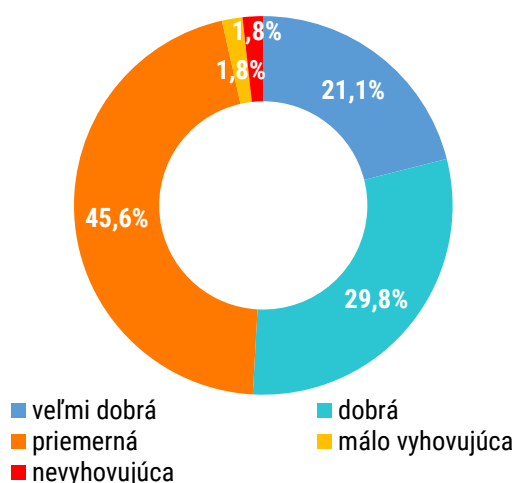
Podiel detí so ŠVVP v súkromných a štátnych MŠ bol porovnateľný, mierne vyšší v súkromných školách.

1.1 POROVNANIE OBLASTI VÝCHOVNO-VZDELÁVACEJ ČINNOSTI

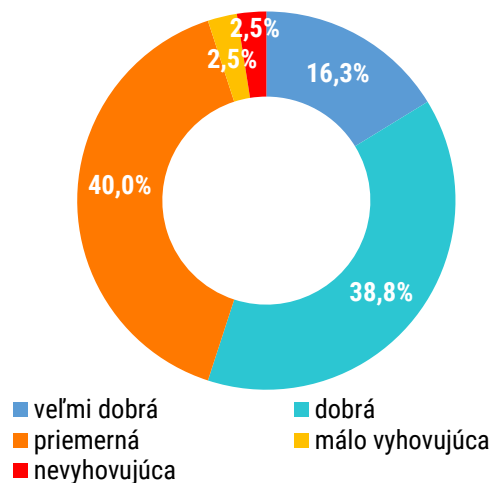
Veľmi dobrú úroveň výchovno-vzdelávacej činnosti (VVČ) dosiahlo viac ako pätina (21,1 %) štátnych MŠ a 16,3 % súkromných MŠ (**Graf 2**). ŠŠI posúdila VVČ na **dobrej úrovni** v 31 súkromných MŠ, čo bolo v porovnaní so štátnymi o 9 % viac. Najviac škôl (26 štátnych a 32 súkromných) vykazovalo VVČ na **priemernej úrovni**. **Nevyhovujúcu a málo vyhovujúcu úroveň** VVČ dosiahli 2 štátne (3,6 %) a 4 súkromné (5,0 %) MŠ.

Graf 2 Priebeh výchovno-vzdelávacej činnosti - percentuálny podiel súkromných a štátnych MŠ podľa dosiahnutej úrovne hodnotenia

štátne MŠ

súkromné MŠ

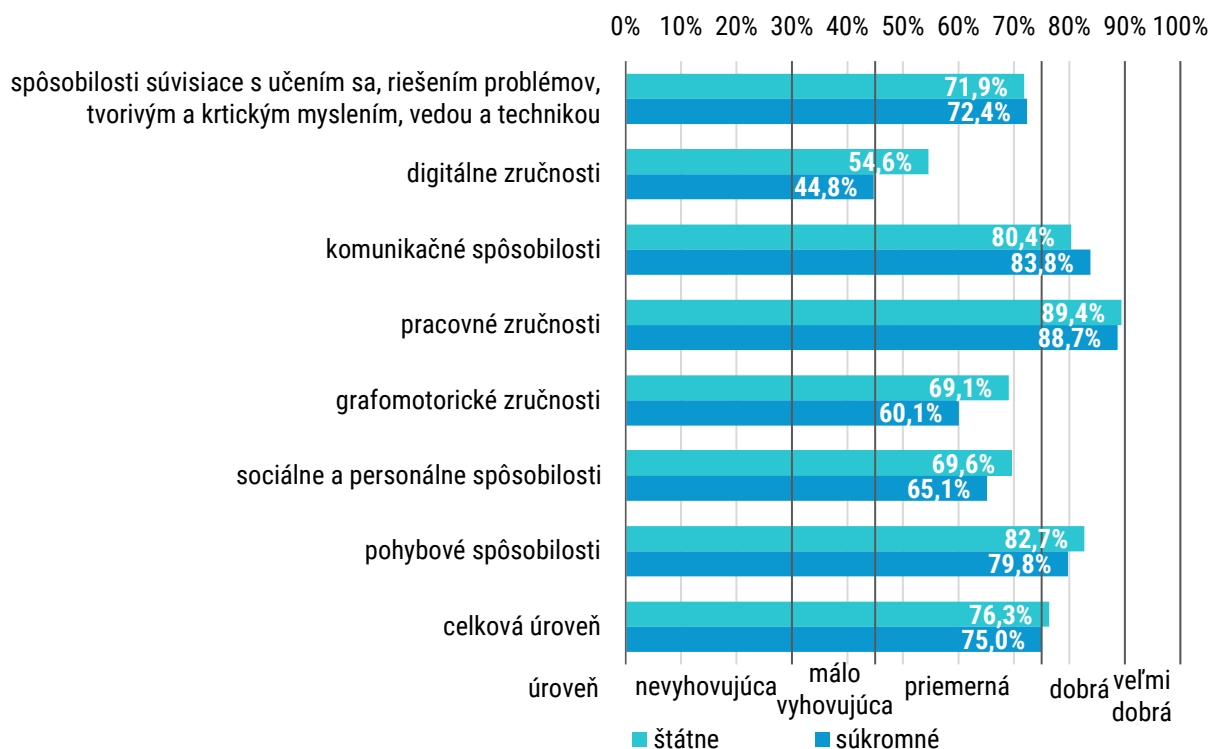
² Podľa Štatistickej ročenky CVTI SR bolo v školskom roku 2022/2023 na Slovensku evidovaných 232 súkromných MŠ.

Z porovnania **celkového hodnotenia úroveň výchovno-vzdelávacej** činnosti MŠ vyplynulo, že polovica štátnych škôl (50,9 %) a o 4,2 % viac súkromných MŠ dosiahlo veľmi dobrú a dobrú úroveň.

Učenie sa detí bolo sledované počas 527 samostatných priamych pozorovaní VVČ v rozsahu 2 365 hodín v súvislých výučbových blokoch (dopoludnia/popoludní). Priame pozorovanie VVČ v MŠ bolo zamerané na monitorovanie preukázania spôsobilostí a zručností detí. Celkovo bolo vykonaných 221 hospitácií v štátnych a 279 v súkromných MŠ.

Celkovo učenie sa detí v štátnych školách dosiahlo dobrú úroveň, kým v súkromných MŠ iba priemernú. Avšak rozdiel v dosiahnutých hodnotách medzi súkromnými a štátnymi MŠ bol minimálny (štátne školy dosiahli o 1,3 % lepšie výsledky) (Graf 3).

Graf 3 Porovnanie úrovne preukázaných spôsobilostí a zručností detí v štátnych a súkromných MŠ

Dobrá úroveň dosiahli štátne i súkromné MŠ v **rozvíjaní pracovných zručností, komunikačných a pohybových spôsobilostí**. Ostatné spôsobilosti alebo zručnosti detí v súkromných aj štátnych školách zvládali, prejavili alebo predvedli na **priemernej úrovni**.

- ⇒ Najnižšia úroveň bola školskými inšpektormi pozorovaná v rozvíjaní **digitálnych zručností detí**, pričom v štátnych MŠ bola takmer o 10 % vyššia ako v súkromných MŠ. Nízka úroveň bola spôsobená nedostatočným presvedčením niektorých učiteliek o potrebe digitalizácie učenia sa, ich nedostatočnými skúsenosťami a zručnosťami pri práci s digitálnymi technológiami, ojedinele i nedostatočným vybavením MŠ digitálnou technikou.
- ⇒ Lepšiu úroveň dosiahli štátne MŠ v porovnaní so súkromnými aj v **rozvíjaní grafomotorických zručností detí**, a to o 9 %. Deti v štátnych MŠ vo vyššej miere vedeli správne uplatňovať grafomotorické zručnosti pri činnostiach s rôznym grafickým materiálom a vizuo-motoricky sa orientovať na vodorovnej alebo zvislej ploche.
- ⇒ **Sociálne a personálne spôsobilosti** detí boli o niečo viac rozvíjané v štátnych MŠ (o 4,5 %). Kým v štátnych MŠ dokázali deti hodnotiť svoju prácu a prácu spolužiakov na viac ako 50 % (56,6 %), v súkromných MŠ to bolo iba na 41,8 % .

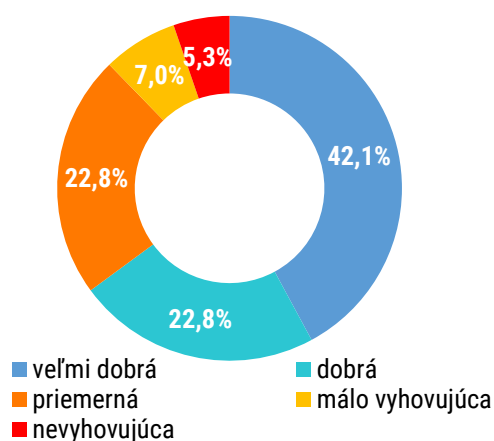
1.2 POROVNANIE OBLASTI RIADENIA ŠKOLY

Úroveň riadenia bola v 42,1 % štátnych MŠ na **veľmi dobrej úrovni**, čo v porovnaní so súkromnými bolo o 13,3 % viac. Na **dobrej úrovni** bolo riadenie posúdené v štvrtine súkromných aj štátnych škôl. Väčšina súkromných škôl (41,3 %) vykazovala **priemernú úroveň** v sledovanej oblasti. Na **málo vyhovujúcej a nevyhovujúcej úrovni** bolo hodnotené riadenie škôl viac v štátnych školách (**Graf 4**).

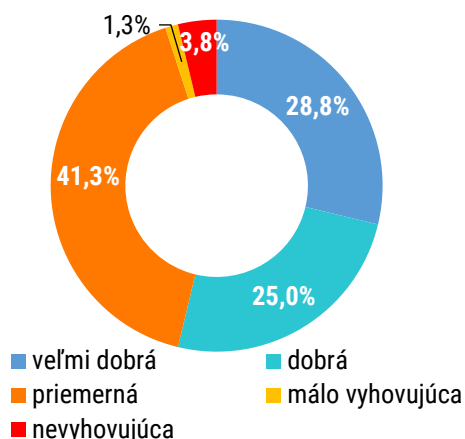
Z porovnania **celkového hodnotenia úrovne riadenia** MŠ vyplynulo, že **veľmi dobrú a dobrú úroveň dosiahli dve tretiny štátnych škôl (64,9 %) a polovica (53,8 %) súkromných škôl.**

Graf 4 Riadenie školy – percentuálny podiel súkromných a štátnych škôl podľa dosiahnutej úrovne hodnotenia (vrátane hodnotenia ŠkVP)

štátne MŠ

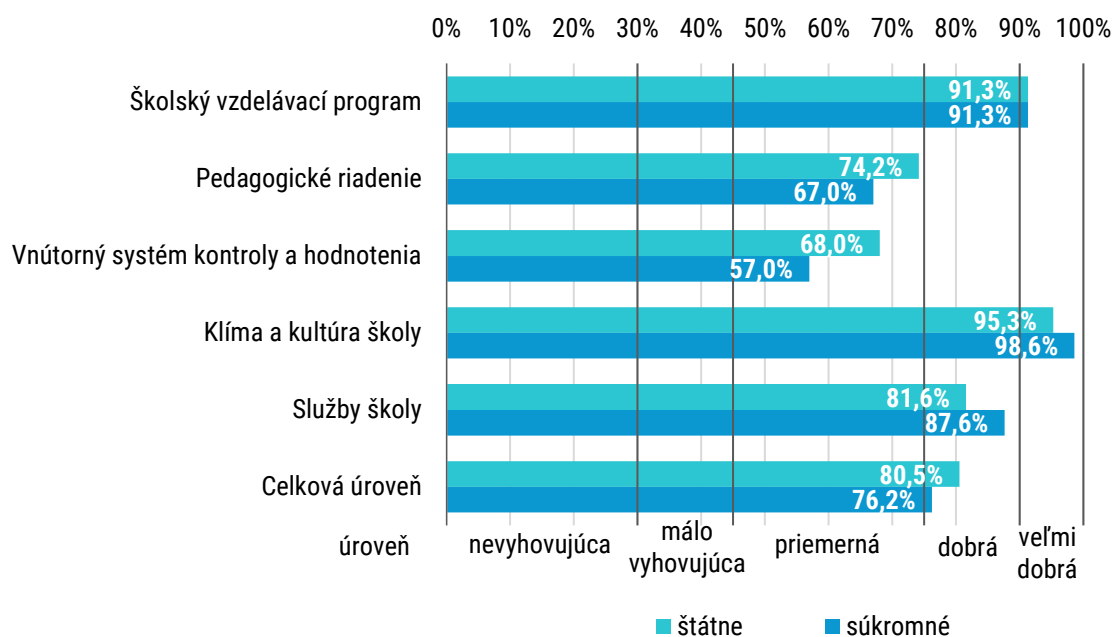

súkromné MŠ

Celkovo bolo riadenie súkromných i štátnych MŠ na dobrej úrovni. Veľmi dobrú úroveň dosiahli súkromné aj štátne školy v kritériu hodnotenia školského vzdelávacieho programu (ŠkVP) a klímy školy. Dobrú úroveň vykazovali MŠ v službách školy. Najvýraznejší rozdiel medzi školami podľa hodnotenia školských inšpektorov bol v úrovni vnútorného systému kontroly a hodnotenia (11 %). Zároveň daný indikátor bol v rámci posudzovania riadenia škôl najnižšie hodnotený (**Graf 5**).

Graf 5 Porovnanie úrovne hodnotenia riadenia medzi štátnymi a súkromnými MŠ

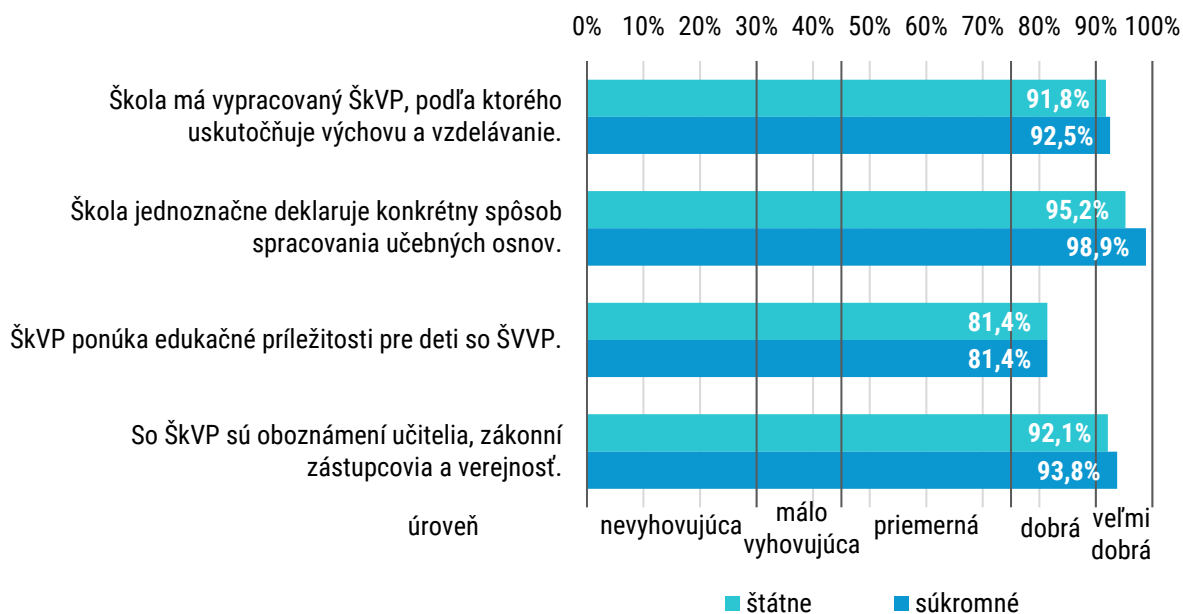

Školský vzdelávací program

ŠkVP malo vypracovaný na **veľmi dobrej úrovni** tri štvrtiny súkromných (75,9 %) i štátnych (74,1 %) MŠ a takmer pätina MŠ (17,2 %; 17,7 %) ho mala vypracovaný na **dobrej úrovni**.

V 3 zo sledovaných indikátorov ŠkVP dosiahli štátne ako i súkromné školy veľmi dobrú úroveň. Rozdiely medzi súkromnými a štátnymi školami neboli významné (Graf 6).

Graf 6 Porovnanie úrovne hodnotenia indikátorov ŠkVP medzi štátnymi a súkromnými MŠ

Z výsledkov hodnotenia jednotlivých indikátorov týkajúcich sa ŠkVP vyplynulo:

- ⇒ 0 11 % viac súkromných škôl malo vypracovaný **ŠkVP v súlade s ustanoveniami školského zákona**.
- ⇒ **Tretina (33,3 %) štátnych a 18,8 % súkromných MŠ deklarovala v ŠkVP vytvorenie** podmienok pre vzdelávanie detí so ŠVVP prostredníctvom individuálneho vzdelávacieho programu (IVP).

Pedagogické riadenie, klíma a kultúra školy, služby školy

Z výsledkov hodnotenia indikátorov týkajúcich sa pedagogického riadenia, klímy a kultúry školy ako i služieb školy vyplynulo:

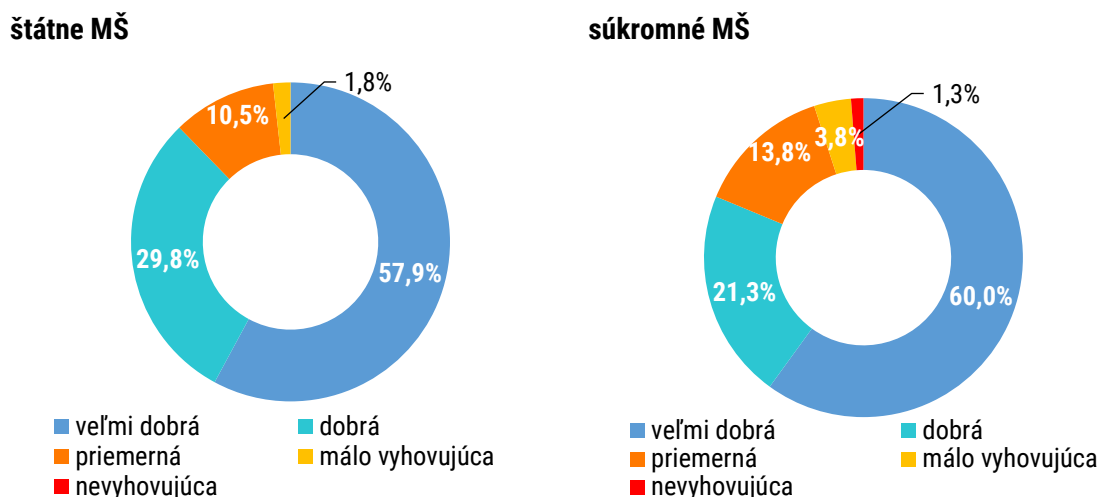
- ⇒ **Vlastný plán rozvoja** malo vypracovaný o 10 % viac riaditeľov štátnych škôl.
- ⇒ **Plán profesijného rozvoja**, podľa ktorého sa uskutočňovalo vzdelávanie zamestnancov malo vypracovaný viac riaditeľov štátnych MŠ (o 5 %).
- ⇒ Viac ako polovica súkromných (52,5 %) a tretina (31,6 %) riaditeľov štátnych MŠ **nerozhodovala v súlade s právnymi predpismi**.
- ⇒ Vedúci pedagogickí zamestnanci štátnych MŠ **plánovanú kontrolnú činnosť** vykonávali a zároveň jej výsledky analyzovali vo vyššej miere ako v súkromných (o 15,2 % viac v štátnych školách).

1.3 POROVNANIE OBLASTI PODMIENOK VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

ŠŠI posúdila v 57,9 % štátnych a 60,0 % súkromných sledovaných MŠ podmienky výchovy a vzdelania (VaV) na **veľmi dobrej úrovni**. **Dobrá úroveň** podmienok VaV mal rovnaký počet štátnych i súkromných škôl (17). **Málo vyhovujúcu úroveň** podmienok dosiahla 1 štátna a 3 súkromné školy. **Nevyhovujúce** podmienky VaV mala 1 súkromná MŠ (**Graf 7**).

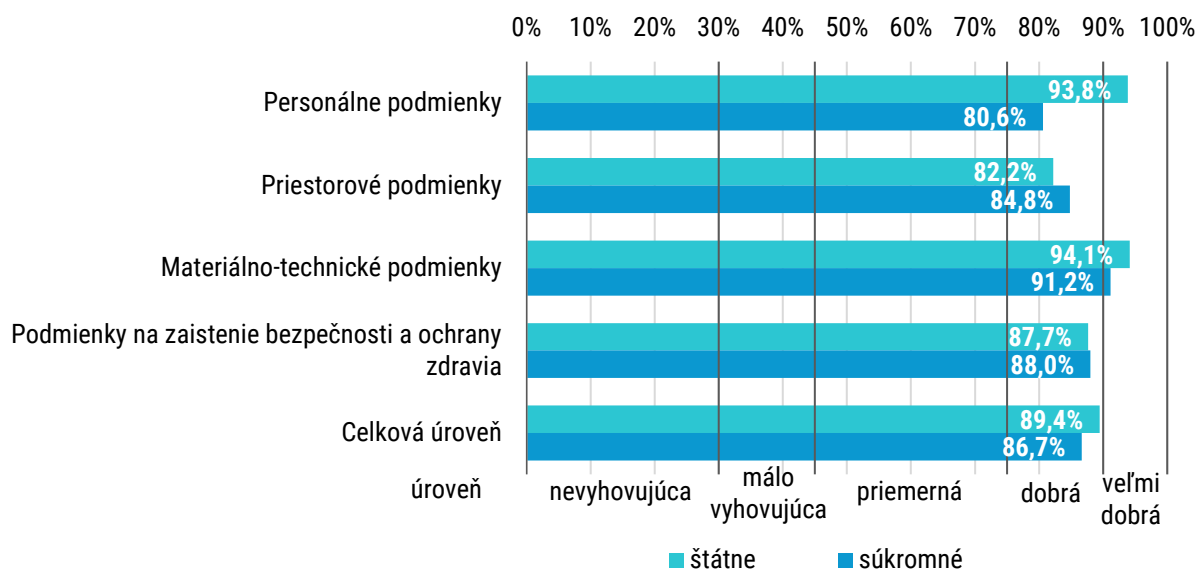
Z porovnania celkového hodnotenia úroveň podmienok výchovy a vzdelania škôl vyplynulo, že takmer 90 % (87,7 %) sledovaných štátnych MŠ dosiahlo veľmi dobrú a dobrú úroveň, čo bolo o 6,4 % viac ako súkromných škôl. Málo vyhovujúcu a nevyhovujúcu úroveň podmienok malo o 3,3 % súkromných škôl viac ako štátnych.

Graf 7 Podmienky výchovy a vzdelávania – percentuálny podiel súkromných a štátnych škôl podľa dosiahnutej úrovne hodnotenia

Celková úroveň podmienok výchovy a vzdelávania v súkromných i štátnych MŠ dosiahla dobrú úroveň, pričom rozdiel úrovne podmienok v súkromných a štátnych MŠ bol zanedbateľný (o 2,7 % lepšiu úroveň mali štátne MŠ) (**Graf 8**).

Graf 8 Porovnanie podmienok výchovy a vzdelávania na štátnych a súkromných MŠ

Sledované školy v súlade so zámermi stanovenými v ŠkVP vytvárali pre VaV detí prevažne vhodné podmienky. Vo všetkých sledovaných indikátoroch dosiahli štátne i súkromné školy dobrú úroveň a v materiálno-technických podmienkach dokonca veľmi dobrú úroveň.

Najvýraznejší rozdiel medzi štátnymi a súkromnými školami bol v personálnych podmienkach, kde úroveň súkromných MŠ bola o 13,2 % nižšia ako v štátnych.

- ⇒ Kým **požiadavky na výkon činnosti vedúceho PZ** v štátnych MŠ nespĺňalo 5 riaditeľov (8,8 %), v súkromných MŠ to bolo až 16 riaditeľov (20,0 %).
- ⇒ **Bez výberového konania** v štátnej MŠ pôsobila vo funkcii 1 riaditeľka a v súkromných MŠ až 11 riaditeľiek, z ktorých 2 boli zároveň zriaďovateľmi.

- ⇒ **Priamu výchovno-vzdelávaciu činnosť** neuskutočňovala v štátnej MŠ 1 riaditeľka a v súkromných MŠ až 19 riaditeľiek, z nich 2 nemali správne alebo vôbec určený rozsah VVČ.
- ⇒ **Začínajúcich PZ do adaptačného vzdelávania** nezaradila riaditeľka 1 štátnej MŠ, ale až 5 riaditeľov súkromných MŠ.
- ⇒ **Kvalifikačné predpoklady** pedagógov na výkon pracovnej činnosti v MŠ nespĺňali učiteľky v 3 štátnych školách a až 26 v súkromných MŠ.
- ⇒ Celodenné predprimárne vzdelávanie detí nebolo **zabezpečené pravidelným striedaním** odpovedajúceho počtu učiteľov v 21 MŠ, z nich bolo 18 súkromných.

V priestorových podmienkach súkromné MŠ dosiahli mierne vyššiu úroveň (o 2,6 %). Takmer o pätinu (18,2 %) viac súkromných škôl v porovnaní so štátnymi malo vytvorené bezbariérové prostredie pre deti so ZZ.

Štátne MŠ boli podľa posúdenia ŠŠI lepšie vybavené odbornou a detskou literatúrou, tlačovinami, didaktickými materiálmi, učebnými/didaktickými pomôckami, funkčnými digitálnymi technológiami, a dosiahli preto o niečo vyššiu úroveň v **materiálno-technických podmienkach** (o 2,9 %). Iba vo vybavení kompenzačnými pomôckami pre žiakov so ZZ štátne školy zaostávali o viac ako 10 % za súkromnými MŠ.

BOX MATERSKÉ ŠKOLY

Z výsledkov porovnania inšpekčných zistení v MŠ vyplynulo, že vo všetkých hodnotených oblastiach celkovo dosahujú súkromné MŠ mierne nižšiu úroveň.

Výraznejšie rozdiely vo výchovno – vzdelávacej činnosti sa prejavili v oblasti rozvíjania grafomotorických a digitálnych zručností detí v prospech štátnych MŠ. V oblasti riadenia školy viac riaditeľov súkromných MŠ nerozhodovala v súlade s právnymi predpismi. Taktiež viac riaditeľov súkromných škôl nerealizovala kontrolnú činnosť, analýzu jej výsledkov a nemala vypracovaný plán profesijného rozvoja pedagogických zamestnancov. Najvýraznejší rozdiel medzi štátnymi a súkromnými školami bol v personálnych podmienkach, kde úroveň súkromných MŠ bola o 13,2 % nižšia ako v štátnych, čo ovplyvnilo aj kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu v súkromných školách.

2 ZÁKLADNÉ ŠKOLY

Komplexné inšpekcie boli vykonané v 84 ZŠ, z nich 63 % tvorili štátne a 32 % súkromné školy (**Tabuľka 3**). **ŠŠI vykonala KI takmer v tretine (31,0 %) súkromných ZŠ³ zaradených do Sieťe škôl a školských zariadení v SR.**

S vyučovacím jazykom slovenským bola väčšina štátnych ZŠ (84,9 %) a všetky súkromné ZŠ s výnimkou jednej, v ktorej vyučovacím jazykom bol slovenský aj maďarský jazyk.

Tabuľka 3 Prehľad o vykonaných komplexných inšpekciách v ZŠ

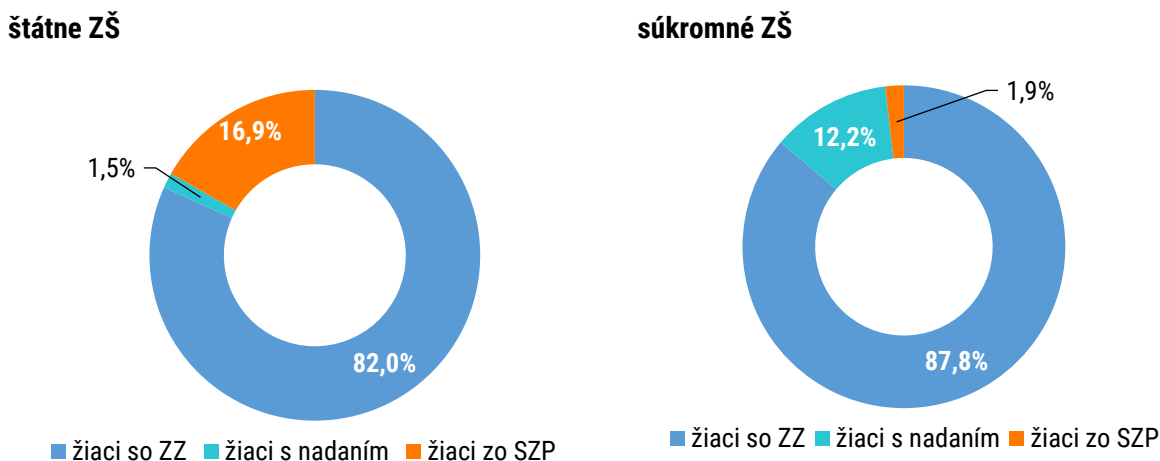
Zriaďovateľ	Počet škôl	Vyučovací jazyk		
		slovenský	maďarský	slovenský a maďarský
štátne školy	53	45	7	1
súkromné školy	27	26	-	1

Štátne ZŠ vzdelávali 11 583 žiakov, z nich 1 347 (11,6 %) bolo so ŠVVP. Súkromné ZŠ poskytovali vzdelanie 4 833 žiakom, pričom 476 z nich (9,8%) evidovali ako žiakov so ŠVVP. Štátne i súkromné školy síce zabezpečovali ŠVVP porovnateľnému podielu žiakov (v štátnych školách bolo evidovaných iba o 1,8 % žiakov so ŠVVP viac), ale výrazne odlišné bolo percentuálne zastúpenie jednotlivých skupín žiakov vyžadujúcich dané potreby.

³ Podľa Štatistickej ročenky CVTI SR bolo v školskom roku 2022/2023 na Slovensku evidovaných 87 súkromných ZŠ.

Žiaci so zdravotným znevýhodnením (ZZ) tvorili v súkromných aj štátnych školách viac ako 80 % v celkového počtu žiakov so ŠVVP (**Graf 9**). Avšak žiaci s nadaním v súkromných ZŠ mali viac ako 8 násobne väčší podiel v porovnaní so štátnymi školami a zároveň v nich vykazovali **8-krát menší podiel žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP)**. Žiaci zo SZP boli evidovaní iba v 1 súkromnej ZŠ. **Súkromné ZŠ nevyučovali žiakov z marginalizovaných rómskych komún (MRK), pričom v kontrolovaných štátnych ZŠ títo žiaci tvorili 4,7% (543 žiakov).**

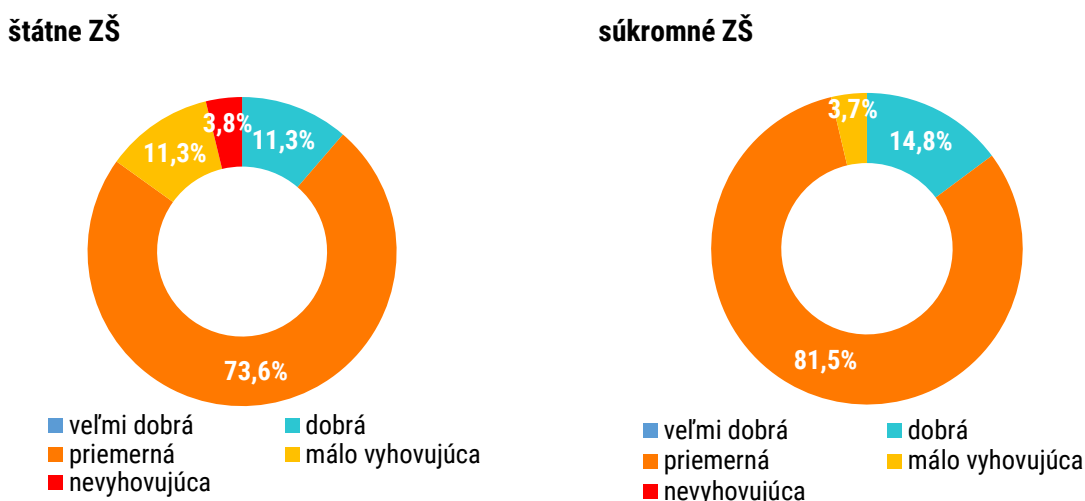
Graf 9 Žiaci so ŠVVP v štátnych a súkromných ZŠ

2.1 POROVNANIE OBLASTI VÝCHOVNO-VZDELÁVACIEHO PROCESU

Ani v jednej zo sledovaných ZŠ výchovno-vzdelávací proces (VVP) nedosiahol **veľmi dobrú úroveň** (**Graf 10**). ŠŠI posúdila VVP na **dobrej úrovni** v 6 štátnych a v 4 súkromných ZŠ. Vo väčšine škôl (73,6 % štátnych a v 81,5 % súkromných) mal VVP **priemernú úroveň**. **Nevyhovujúcu a málo vyhovujúcu úroveň** VVP dosiahlo 6 štátnych (15,1 %) ZŠ. Zo súkromných škôl 1 škola mala VVP hodnotený na **málo vyhovujúcej úrovni**.

Graf 10 Priebeh výchovno- vzdelávacieho procesu - percentuálny podiel súkromných a štátnych ZŠ podľa dosiahnutej úrovne hodnotenia

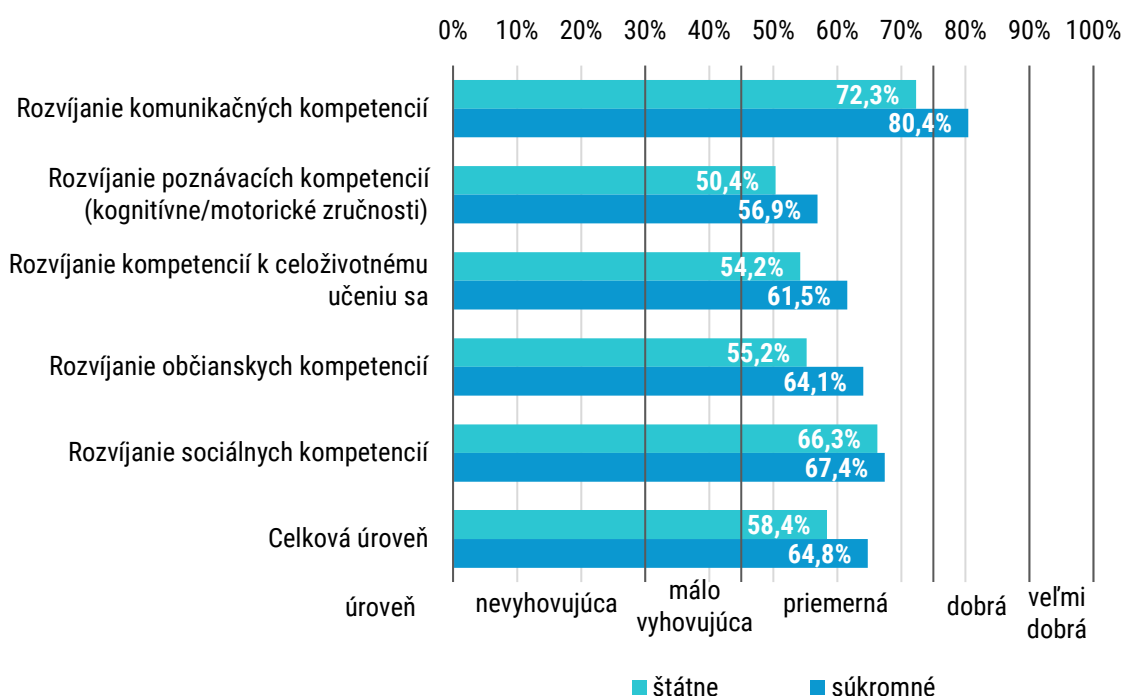
Priame pozorovanie vyučovacích hodín bolo cielene zamerané na monitorovanie procesov súvisiacich s učením sa žiakov a podporujúcich rozvíjanie ich kľúčových kompetencií a tiež na mieru uplatňovania stratégií, spôsobov a foriem vedúcich k ich činnostnému učeniu sa. Úroveň a stav rozvíjania kľúčových kompetencií žiakov boli porovnávané v štátnych aj súkromných školách v primárnom vzdelávaní

v 6 vyučovacích predmetoch⁴, v nižšom strednom vzdelávaní v 12 vyučovacích predmetoch⁵ Celkovo bolo vykonaných 2 238 hospitácií na vyučovacích hodinách v štátnych a 1 231 v súkromných ZŠ.

Celková úroveň rozvíjania kľúčových kompetencií žiakov v súkromných i štátnych ZŠ dosiahla priemernú úroveň, pričom súkromné školy mali o 6,4 % lepšie výsledky, ale zároveň evidovali o 10,7 % viac nadaných žiakov (Graf 11).

- ⇒ V súkromných ZŠ bola evidovaná vyššia úroveň vo všetkých sledovaných kompetenciách učenia sa žiakov, pričom najväčší rozdiel (8,9 %) medzi štátnymi a súkromnými školami bol v **úrovni rozvíjania občianskych kompetencií**. Učitelia súkromných ZŠ častejšie na vyučovacích hodinách vytvárali pre žiakov priestor na aktívnu diskusiu, žiaci na vyššej úrovni vedeli vyjadrovať svoj názor, zaujať stanovisko k preberaným učebným témam, argumentovať a obhájiť svoj názor v diskusiách.
- ⇒ Lepšiu úroveň mali súkromné ZŠ aj v rozvíjaní **komunikačných kompetencií** žiakov (o 8,1 %). Žiaci súkromných škôl častejšie na vyučovacích hodinách dostávali príležitosť a na vyššej úrovni dokázali pracovať s textom – vedeli spájať širšie súvislosti obsahu textu so svojimi poznatkami, dokázali informácie posudzovať, prípadne k nim zaujať stanovisko.
- ⇒ **Úroveň rozvíjania kompetencií k celoživotnému učeniu sa** žiakov bola vyššia v súkromných ZŠ o 7,3 %. Kým pedagógovia súkromných ZŠ na viac ako dvoch tretinách hodín (68,5 %) kládli dôraz na rozvíjanie schopnosti **kritického myslenia** (analýzu a hodnotenie pravdivosti informácií, vysvetľovanie príčin javov, utváranie názorov a postojov na problémy z rôznych aspektov) v štátnych ZŠ to bolo iba na polovici vyučovacích hodín (50,4 %). V súkromných ZŠ počet vyučovacích hodín, na ktorých mali žiaci možnosť pracovať s chybou (dokázali si ju uvedomiť, identifikovať jej príčinu, opraviť ju alebo hľadať riešenie na jej opravu) bol vyšší o 6,6 %.

Graf 11 Porovnanie úrovne sledovaných kľúčových kompetencií v štátnych a súkromných ZŠ

⁴ slovenský jazyk, matematika, anglický jazyk, prírodoveda, prvouka, vlastiveda

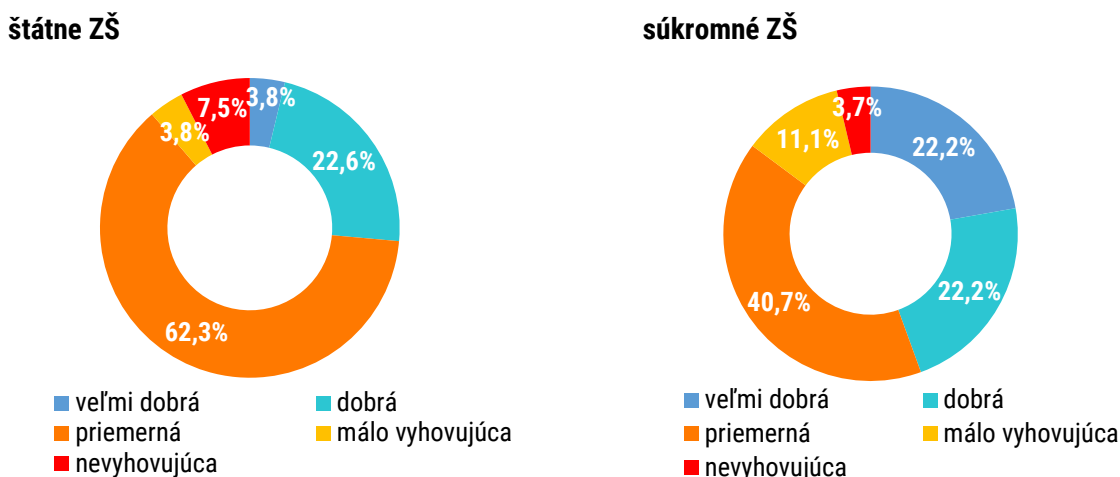
⁵ slovenský jazyk (SJL), matematika (MAT), anglický jazyk (ANJ), biológia (BIO), geografia (GEG), fyzika (FYZ), chémia (CHE), informatika (INF), dejepis (DEJ), občianska náuka (OBN), etická výchova (ETV), telesná a športová výchova (TSV)

2.2 POROVNANIE OBLASTI RIADENIA ŠKOLY

Úroveň riadenia škôl bola v pätine (22,5 %) súkromných ZŠ na **veľmi dobrej úrovni**, čo je v porovnaní so štátnymi ZŠ o 18,4 % viac. Najviac štátnych ZŠ (62,3 %) dosiahlo úroveň riadenia **priemernú**. Na **málo vyhovujúcej úrovni** riadenia bolo 11,1 % súkromných ZŠ v porovnaní s 3,8 % štátnych. Na **nevyhovujúcej úrovni** bolo riadenie v 7,5 % štátnych škôl (**Graf 12**).

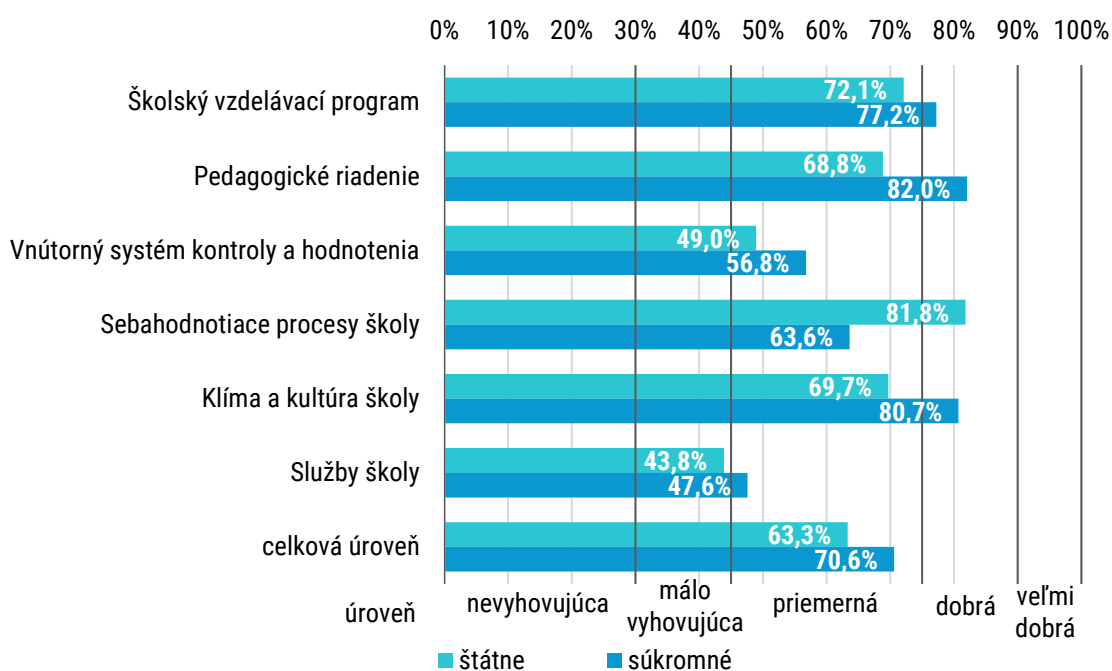
Z porovnania výsledného hodnotenia úrovne riadenia ZŠ vyplynulo, že 44,4 % sledovaných súkromných ZŠ dosiahla úroveň riadenia **veľmi dobrú a dobrú**, pričom štátnych iba štvrtina škôl.

Graf 12 Riadenie školy – percentuálny podiel súkromných a štátnych škôl podľa dosiahnutej úrovne hodnotenia (vrátane hodnotenia ŠkVP)

Celková úroveň v oblasti riadenia súkromných i štátnych ZŠ dosiahla priemernú úroveň, pričom úroveň riadenia súkromných škôl bola o 7,3 % vyššia ako **štátnych**. Vo všetkých kritériách riadenia vykazovali súkromné školy vyššiu úroveň. Najsilnejšou oblasťou riadenia bolo vypracovanie ŠkVP. V oblasti hodnotenia pedagogického riadenia, klímy a kultúry školy dosiahli súkromné školy dobrú úroveň. Najslabšou oblasťou riadenia v súkromných aj štátnych školách bola oblasť služieb školy a vnútorného systému kontroly a hodnotenia (**Graf 13**).

Graf 13 Porovnanie úrovne riadenia v štátnych a súkromných ZŠ

Školský vzdelávací program

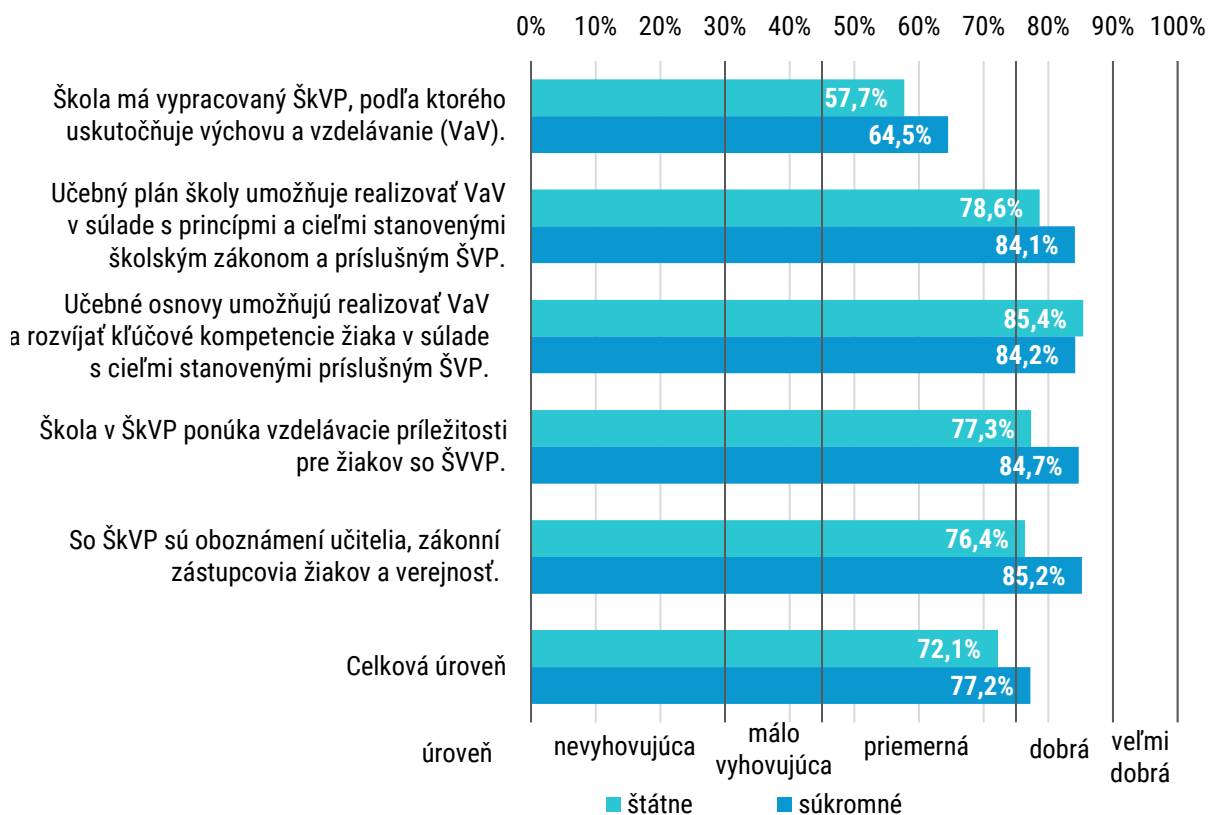
ŠkVP malo na veľmi dobrej a dobrej úrovni vypracovaný polovica súkromných (51,8 %) ako i štátnych (49,1 %) ZŠ. Tretina súkromných a štátnych škôl vypracovala ŠkVP na priemernej úrovni. Rozdiel medzi súkromnými a štátnymi ZŠ sa prejavil vo vypracovaní ŠkVP na nevyhovujúcej úrovni, ktorú dosiahlo 7,5 % štátnych škôl.

Úroveň vypracovania ŠkVP ako kľúčového dokumentu pre realizáciu cieľov výchovy a vzdelávania bola v súkromných základných školách o 5,1 % lepšia ako v štátnych. Zo všetkých sledovaných indikátorov ŠkVP dosiahli štátne ako i súkromné školy v 4 indikátoroch úroveň dobrú a v jednom priemernú úroveň. Súčasne sa preukázalo, že súkromné školy dosiahli v každom indikátore vyššie hodnotenie ako školy štátne (Graf 14).

Z výsledkov hodnotenia jednotlivých indikátorov týkajúcich sa ŠkVP vyplynulo:

- ⇒ Kým v takmer 90 % súkromných ZŠ **stanovenie cieľov a poslania výchovy a vzdelávania zodpovedalo reálnym podmienkam a koncepčným zámerom školy**, v štátnych to bolo iba v 77,4 % škôl.
- ⇒ V oboch stupňoch vzdelávania (1. stupeň – o 12 %; 2. stupeň – o 18 %) viac súkromných ZŠ **akceptovalo rámcový učebný plán ŠVP**, poznámky k rámcovému učebnému plánu ŠVP a mali vypracované vlastné poznámky k učebnému plánu ako v školách štátnych.
- ⇒ **Učebné osnovy (UO)** pre nižšie stredné vzdelávanie malo rozpracované najmenej v rozsahu obsahového štandardu o 8 % viac súkromných škôl, avšak UO pre primárne vzdelávanie malo o 3 % viac štátnych škôl.

Graf 14 Porovnanie úrovne indikátorov školského vzdelávacieho programu v štátnych a súkromných ZŠ

Pedagogické riadenie, klíma a kultúra školy, služby školy

Z výsledkov hodnotenia indikátorov týkajúcich sa pedagogického riadenia, klímy a kultúry školy ako i služieb školy vyplynulo:

- ⇒ **Absolvované vzdelávanie pedagogických zamestnancov** malo dopad na kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu v 70,4 % súkromných a 52,8 % štátnych škôl. Čo sa prejavilo v tom, že učitelia súkromných škôl výrazne viac podporovali (o 32 %) osvojenie si a využívanie efektívnych stratégií učenia ako učitelia štátnych ZŠ.
- ⇒ **Plán manažérskeho a pedagogického rozvoja vedúcich zamestnancov** malo vypracovaný a realizovalo viac súkromných škôl (o 21,5 %) ako štátnych ZŠ.
- ⇒ Výrazne viac pedagogických zamestnancov súkromných ZŠ (81,5 %) považovalo **klímu za otvorenú** v porovnaní s učiteľmi štátnych ZŠ (52,8 %).
- ⇒ 75,5 % štátnych ZŠ (a len 59,3 % súkromných) **zabezpečilo činnosť pedagogického asistenta** so zameraním sa na poskytovanie pomoci žiakovi alebo skupine žiakov pri prekonávaní architektonických, informačných, jazykových, zdravotných, sociálnych alebo kultúrnych bariér.

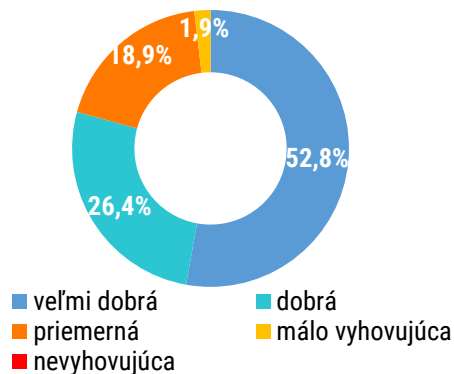
2.3 POROVNANIE OBLASTI PODMIENOK VÝCHOVNO-VZDELÁVACIEHO PROCESU

ŠŠI posúdila v polovici (52,8 %) štátnych a v tretine (37,0 %) súkromných ZŠ podmienky výchovno-vzdelávacieho procesu **na veľmi dobrej úrovni**. **Dobrú úroveň** podmienok malo približne rovnaký počet štátnych (14) i súkromných škôl (13). **Málo vyhovujúcu úroveň** dosiahla 1 štátna a 1 súkromná škola. V ostatných školách bolo posudzované kritérium hodnotené na **priemernej úrovni**, pričom o 13,7 % viac súkromných ZŠ ako štátnych bolo hodnotených daným stupňom úrovne (**Graf 15**).

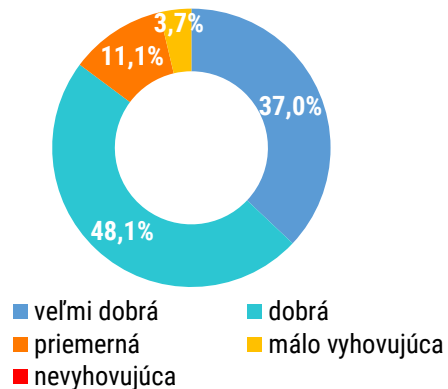
*Z porovnania dosiahnutého hodnotenia úrovne podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu sledovaných škôl vyplynulo, že o 5,9 % viac súkromných ZŠ v porovnaní so štátnymi dosiahlo **veľmi dobrú a dobrú úroveň**.*

Graf 15 Podmienky výchovy a vzdelávania – percentuálny podiel súkromných a štátnych škôl podľa dosiahnutej úrovne hodnotenia

štátne ZŠ

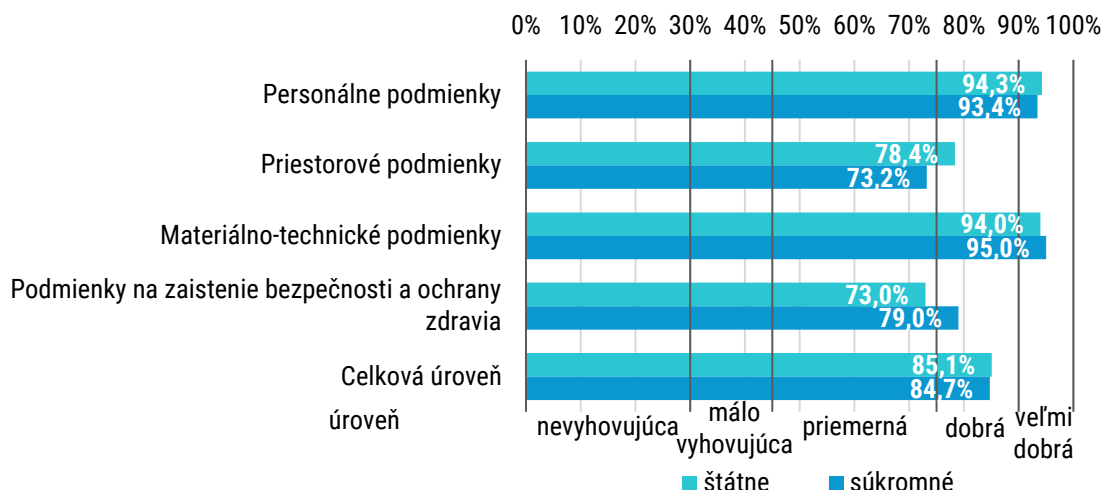

súkromné ZŠ

Celková úroveň podmienok výchovy a vzdelávania v súkromných i štátnych ZŠ dosiahla **dobrú úroveň**, pričom rozdiel bol zanedbateľný (o 0,4 % lepšiu úroveň mali štátne ZŠ) (**Graf 16**).

Graf 16 Porovnanie úrovne podmienok výchovy a vzdelávania v štátnych a súkromných ZŠ

Veľmi dobrú úroveň dosiahli súkromné aj štátne školy v personálnych a v materiálno-technických podmienkach. Na priemernej úrovni boli zabezpečené priestorové podmienky v súkromných ZŠ a podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia v štátnych ZŠ.

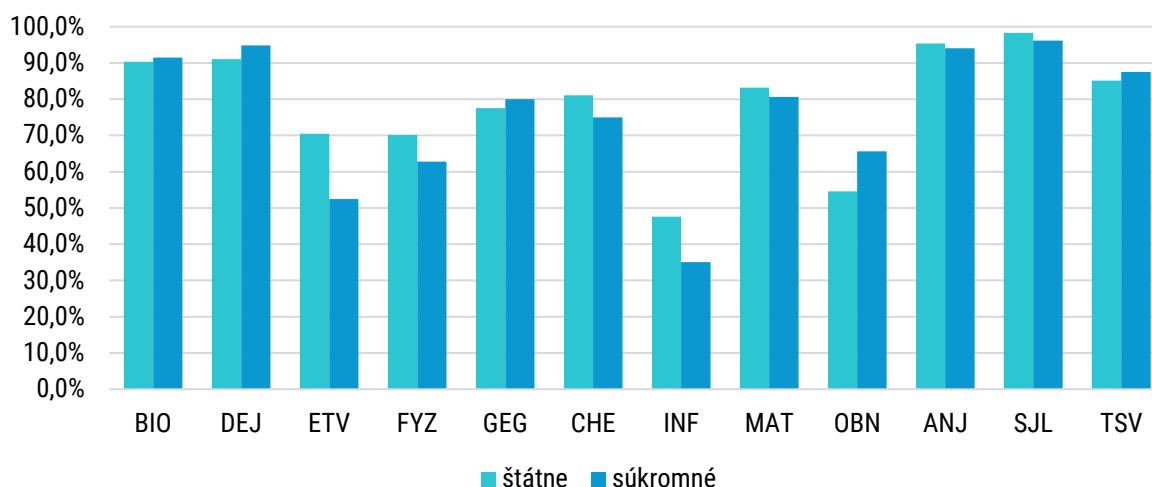
Úroveň **personálnych podmienok** v súkromných ZŠ bola o 0,9 % nižšia ako v štátnych. ŠŠI porovnaním škôl zistila:

- ⇒ **Kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie** vedúcich zamestnancov nespĺňal 1 riaditeľ štátnej ZŠ a 2 riaditelia v súkromných školách.
- ⇒ **Základný alebo rozširujúci program funkčného vzdelávania** neabsolvovali 2 zástupcovia riaditeľa v súkromných ZŠ a 1 zástupca v štátnej ZŠ.
- ⇒ Riaditelia v 4 súkromných ZŠ nevykonávali **priamu výchovno-vzdelávaciu činnosť**.
- ⇒ **Kvalifikačné predpoklady pedagogických zamestnancov** nezabezpečili riaditelia v 4 štátnych a v 1 súkromnej ZŠ.

V odbornosti vyučovania porovnávaných vyučovacích predmetoch primárneho vzdelávania boli medzi školami minimálne rozdiely (menej ako 3 %) s výnimkou anglického jazyka (o 11,2 % vyššiu úroveň dosiahli súkromné školy). V nižšom strednom vzdelávaní boli rozdiely v odbornosti učiteľov jednotlivých vyučovacích predmetov medzi školami výraznejšie. Súkromné ZŠ dosiahli nižšie alebo porovnateľné hodnoty ako štátne školy takmer vo všetkých vyučovacích predmetoch (

Graf 17) s výnimkou občianskej náuky (OBN). Menej ako 50 % odbornosť vyučovania ŠŠI evidovala vo vyučovacom predmete informatika (INF), pričom v štátnych školách bola o 12,5 % vyššia ako v súkromných. Najväčší rozdiel (18,1 %) medzi ZŠ (v prospech štátnych) bol zistený v odbornosti vyučovania etickej výchovy (ETV).

Graf 17 Porovnanie odbornosti vyučovania v nižšom strednom vzdelávaní v štátnych a súkromných školách v sledovaných predmetoch

Vnútorne i vonkajšie priestory väčšiny kontrolovaných subjektov umožňovali realizáciu ŠKVP vo vzťahu k stanoveným edukačným cieľom i k počtu žiakov. Štátne ZŠ v porovnaní so súkromnými dosiahli o 5,1 % vyššiu úroveň v zabezpečení **priestorových podmienok**, ŠŠI zistila:

- ⇒ Viac ako polovica súkromných ZŠ (55,6 %) nemala zriadené **odborné učebne**, pričom v štátnych ich nemala zriadené tretina (32,7 %) škôl.
- ⇒ Výrazný rozdiel medzi štátnymi a súkromnými ZŠ bol i v zabezpečení **základných učebných priestorov**, predovšetkým telocviční. Kým tieto priestory nevybudovalo iba 3,7 % súkromných ZŠ, v štátnych školách chýbali viac ako v pätine (22,6 %) ZŠ.
- ⇒ 55,6 % súkromných ZŠ nemalo upravené vstupné a učebné priestory pre žiakov so ZZ, avšak v štátnych **bezbariérové prostredie** chýbalo až v 66,0 % škôl.

Úroveň **materiálno-technických podmienok** v súkromných aj štátnych ZŠ dosiahla približne rovnaké hodnoty (súkromné ZŠ mali úroveň iba o 1,0 % vyššiu ako štátne). Školy boli dostatočne vybavené edukačnými publikáciami i didaktickou technikou.

- ⇒ Najväčší rozdiel (4,5 %) medzi školami bol v zabezpečení kompenzačných pomôcok pre žiakov so ZZ. Ich dostatočné množstvo nemalo 12,8 % štátnych škôl a 8,3 % súkromných ZŠ.

Sledované ZŠ deklarovali vytvorenie **podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia vo výchovno-vzdelávacom procese** prostredníctvom školského poriadku.

- ⇒ ŠŠI zistila, že viac ako tretina (35,8 %) štátnych a takmer pätina (18,5 %) súkromných ZŠ nemala **komplexne vypracovaný školský poriadok**.
- ⇒ 39,6 % štátnych a 14,8 % súkromných ZŠ nemalo školský poriadok **prerokovaný v pedagogickej rade alebo v rade školy**.
- ⇒ V porovnaní so štátnymi malo o 5,9 % viac súkromných ZŠ zriadený **školský parlament**.
- ⇒ Pri organizácii vyučovania 77,4 % štátnych škôl dodržiavalo základné **fyziológické, psychické a hygienické potreby žiakov**. Zo súkromných ZŠ ich dodržiavalo iba 70,4 %.

BOX ZÁKLADNÉ ŠKOLY

Z výsledkov porovnania súkromných a štátnych ZŠ vyplynulo, že vo všetkých hodnotených oblastiach celkovo dosahujú súkromné ZŠ vyššiu úroveň.

Najvýraznejšie rozdiely sa prejavili **v oblasti riadenia**. Súkromné ZŠ mali na vyššej úrovni (viac ako o 20 %) vypracované ciele a poslania výchovy a vzdelávania v ŠkVP, ktoré zodpovedali reálnym podmienkam a koncepcným zámerom školy. Riaditelia súkromných ZŠ viac dbali (o 21,5 %) na svoj manažérsky a pedagogický rozvoj, súčasne podporovali vzdelávanie pedagogických zamestnancov s priamym dopadom na kvalitu učenia sa žiakov. Taktiež viac pedagógov súkromných ZŠ (o 30 %) hodnotilo klímu školy ako otvorenú. Problémom oblasti riadenia v súkromných aj štátnych školách bolo zabezpečenie kvalifikovanosti PZ a celkových personálnych podmienok. Súkromné školy ani lepším finančným ohodnotením vyučujúcich a tým pádom lepšou možnosťou stabilizácie pedagogických kolektívov nedokázali zabezpečiť 100 % odbornosť vyučovania všetkých vyučovacích predmetov.

Rozdiely medzi súkromnými a štátnymi školami sa prejavili i v **úrovni výchovno-vzdelávacieho procesu**. V súkromných ZŠ bola zistená vyššia úroveň rozvíjania občianskych, komunikačných kompetencií, kompetencií k celoživotného učenia sa ako i rozvíjania kritického myslenia.

Nižšie hodnotenie v štátnych školách ovplyvňuje viacero faktorov. Štátne školy sú spádovými školami a vzdelávajú všetkých žiakov, ktorí majú trvalé bydlisko v školskom obvode danej ZŠ. Súkromné ZŠ túto povinnosť zo zákona nemajú. Súkromné ZŠ sú navštevované žiakmi pochádzajúcimi z lepšieho ekonomicko-sociálneho prostredia, ktoré pozitívne vplyva na učenie sa žiakov. Súkromné ZŠ vzdelávali viac ako 12 % žiakov s nadaním, ktorí v štátnych ZŠ tvoril len 1,5 %. Súčasne sledované súkromné školy nevzdelávali žiakov z MRK, avšak v sledovaných štátnych ZŠ žiaci z MRK tvorili 4,7% (543 žiakov), pričom mnohí z nich boli evidovaní aj ako žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia. Ďalším faktorom, ktorý negatívne ovplyvňoval úroveň učenia sa žiakov v sledovaných štátnych školách, bola jazyková bariéra, najmä žiakov z MRK. Nedostatočné ovládanie vyučovacieho jazyka školy, slabo rozvinuté komunikačné a vyjadrovacie schopnosti, malá slovná zásoba mali priamy dopad na vzdelávacie výsledky žiakov vo všetkých vyučovacích predmetoch.